

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

ODAP MERKEZİ KÜRESEL

BÜLTEN - 213

**Erdoğan-Aoun
UNIFIL Sonrası
Lübnan'daki Rolü**

**Görüşmesi:
Türkiye'nin**

**Şanghay İşbirliği Örgütü Medya
Forumu: Bilgi Diplomasisinde
Yeni Bir Dönem**

**Kıbrıs Müzakerelerinde Yeni
Denge Arayışı: Uluslararası
Aktörler ve Statü Tartışmaları**

**Kültürel Jeopolitikte Yumuşak
Güç Hamlesi: Türkiye'nin
UNESCO 2027 Liderliği**

**ABD'nin İran'a Yönelik Yeni
Hava Saldırıları: Caydırıcılık
mı, Bölgesel Çatışmanın Yeni
Aşaması mı?**

**Ali ez-Zeydi'nin Ankara Ziyareti
Öncesinde Türkiye-Irak
İlişkilerinin Gündemi**

**Orta Doğu'da Yeni Bir Sayfa:
Guterres'ten Şam'da Tarihi
Çağrı, Suriye'ye Yaptırımların
Kaldırılması İsteği ve Bölgesel
Dengeler**

**Şam'da 17 Yıl Sonra Tarihi Zirve:
BM'nin Suriye İnisiyatifi ve Orta
Doğu'da Güvenlik Mimarisi**

**Washington-Riyad Nükleer
Pazarlık: Trump'ın İbrahim
Anlaşmaları Şartı**

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

Erdoğan-Aoun Görüşmesi: UNIFIL Sonrası Türkiye'nin Lübnan'daki Rolü

30 Temmuz'da Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Lübnan Cumhurbaşkanı Joseph Aoun Ankara'da bir görüşme gerçekleştirdi. Bu ziyaret aynı zamanda 17 yıllık aradan sonra bir Lübnan Devlet Başkanının Türkiye'ye gerçekleştirdiği ilk ziyaret olma niteliği taşımakta. Görüşmenin genel çerçevesi Türkiye-Lübnan ikili ilişkilerini geliştirme odaklı olmakla birlikte gündemde Suriye-Lübnan ilişkileri ve İsrail'in Güney Lübnan'a yönelik saldırıları ve buna bağlı olarak İsrail-Lübnan Çerçeve Anlaşması da vardı. Diğer bir yandan görüşmenin zamanlaması da oldukça önem arz etmekte. Çünkü bilindiği üzere yıllardır Lübnan'da bulunan Birleşmiş Milletler Barış Gücü (UNIFIL) 2025'teki Güvenlik Konseyi kararıyla bölgeden çekilmesi planlanmakta. Bu sebeple bölgede yeni bir güvenlik koalisyonu oluşturma meselesi gündemde. Dolayısıyla bu koalisyonda hangi ülkelerin bulunacağı, hangi mekanizma çerçevesinde faaliyet göstereceği ve Türkiye'nin nasıl bir rol alacağı oldukça merak konusu.

Türkiye Lübnan'ın birlik, bütünlük ve egemenliğini amaç edinecek her türlü girişimde aktif olacağını belirterek buna yönelik uluslararası bir girişimde yer alma isteğini de göstermiş bulunmaktadır. Ancak Türkiye'nin bu ifadesi yalnızca askeri bir destek sağlamanın ötesinde bir amacı ifade etmektedir. Çünkü Erdoğan bu ifadeleri kullanırken insani ve ekonomik desteğin de sağlanmaya devam edileceğini belirtmiştir. Bu durum ise yalnızca askeri güç ile bölgede aktif olmayı değil ülkedeki kalkınmayı destekleyerek Lübnan yönetiminin de bölgedeki hakimiyetini artırmaya destek olmak anlamına gelmektedir. Türkiye'nin yalnızca İsrail işgaline karşı mücadelede değil Suriye ve Lübnan ilişkilerinin geliştirilmesinde rol alması ve teşvik etmesi de bölgesel istikrarı sağlama yönünde önemli bir adım olarak değerlendirilebilir. Tüm bunlarla birlikte İsrail medyası ise İsrail'in bölgede oluşturulacak herhangi bir güçte Türkiye'nin yer almaması için girişimde bulunacağı kanaatinde. Fakat bölgedeki hakimiyet eksikliği sebebiyle böyle bir engellenmenin gerçekleşmesinin kolay olmadığı vurgulanmakta. Bu durum ise Türkiye ile İsrail'in Orta Doğu politikalarının güvenliğedair temel ilkelerinin çatışmalarını gözler önüne serer niteliktedir. Nitekim, Türkiye'nin güvenlik yaklaşımı istikrar, egemenlik kalkınma ve iş birliği üzerinden bir varoluşu savunurken; İsrail'in güvenlik yaklaşımının tehdit algısı, işgalve hakimiyet üzerinden varoluşu savunduğunu bariz bir şekilde gözler önüne sermektedir.

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

Kıbrıs Müzakerelerinde Yeni Denge Arayışı: Uluslararası Aktörler ve Statü Tartışmaları

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Cumhurbaşkanı Tufan Erhürman, Kıbrıs müzakere sürecinin yapısına ve uluslararası aktörlerin bu süreçteki konumuna ilişkin dikkat çekici bir değerlendirmede bulunmuştur. Erhürman, Kıbrıs sorununa kalıcı ve adil bir çözüm bulma amacıyla yürütülen diplomatik müzakere süreçlerinde Avrupa Birliği'nin (AB) tarafsız bir konumda bulunmadığını ve bu temel gerekçeyle sürecin doğrudan bir tarafı veya aktörü olmaması gerektiğini dile getirmiştir. Söz konusu açıklama, Doğu Akdeniz'deki jeopolitik dengeler ve Ada'daki çözüm arayışlarına dair süregelen tartışmaları yeniden alevlendirmiştir. Brüksel yönetiminin geçmişten bu yana tek taraflı olarak Rum kesimini destekleyen politikalar benimsediğini belirten Erhürman, bu tutumun taraflar arasındaki güven zeminini ve adil bir uzlaşma ihtimalini zedelediğini ifade etmiştir. Kıbrıs müzakerelerinin yalnızca Birleşmiş Milletler (BM) parametreleri çerçevesinde ve her iki halkın siyasi eşitliğine dayalı olarak yürütülmesi gerektiğinin altı çizilmiştir. Birlik kurumlarının sürece müdahil olma çabalarının çözüm iradesine yapıcı bir katkı sunmaktan ziyade mevcut statükoyu tahkim

savunan bu yaklaşım, uluslararası diplomasi çevrelerinde genişyankı uyandırmıştır. Özellikle Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ve AB merkezli aktörler bu çıkışa sert tepki gösterirken, Ankara ve Lefkoşa hattındaki diplomatik koordinasyonun bu ekseninde şekillendiği gözlemlenmektedir. Tarafların masaya oturma koşulları ve arabuluculuk mekanizmalarının meşruiyeti konusundaki uzlaşmazlıklar, diplomatik trafiğin yönünü doğrudan etkilemektedir.

Mevcut durum, Kıbrıs müzakerelerinin formatına ve uluslararası arabuluculuk mekanizmalarının tarafsızlığına dair temel görüş ayrılıklarının derinleştiğini açıkça göstermektedir. Avrupa Birliği'nin süreç dışı bırakılması gerektiği yönündeki bu ısrarlı tutum, taraflar arasındaki uçurumun korunduğunu ve uzlaşma zeminlerinin ne denli kırılgan olduğunu gözler önüne sermektedir. Gelecekteki olası diplomatik girişimlerde, uluslararası toplumun müzakere masasını hangi parametrelerle kuracağı ve BM dışındaki kurumsal aktörlerin hangi hukuki statüyle sürece dahil olacağı, çözüm süreçlerinin kaderini belirlemeye devam edecektir. Tarafların koruduğu bu keskin çizgiler, Ada'da kalıcı bir statü bulma çabalarının önümüzdeki dönemde de oldukça zorlu müzakerelere sahne olacağını net bir biçimde işaret etmektedir.

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

ABD'nin İran'a Yönelik Yeni Hava Saldırıları: Caydırıcılık mı, Bölgesel Çatışmanın Yeni Aşaması mı?

ABD, İran'ın Ürdün'deki Amerikan askeri unsurlarını hedef alan balistik füze saldırısı girişiminin ardından İran'a yönelik yeni ve kapsamlı hava saldırıları düzenledi. ABD Merkez Kuvvetler Komutanlığı (CENTCOM), yaklaşık iki saat süren operasyonda İran Devrim Muhafızları Ordusu'na (IRGC) ait komuta merkezleri, füze ve insansız hava aracı (İHA) tesisleri ile kıyı savunma sistemlerinin hedef alındığını açıkladı. Washington yönetimi operasyonu "güçlü ve orantılı bir karşılık" olarak nitelendirirken, İran ise saldırılarda askeri personelin yanı sıra sivil kayıpların da yaşandığını duyurdu. Bu gelişme, son aylarda tırmanan ABD-İran geriliminin yeni ve daha riskli bir evreye girdiğine işaret ediyor. İlk bakışta bu operasyon, İran'ın gerçekleştirmeye çalıştığı füze saldırısına verilen askeri bir misilleme olarak değerlendirilebilir. Ancak gelişmenin jeopolitik boyutu çok daha geniştir. ABD'nin son operasyonu, yalnızca İran'ın belirli askeri kapasitesini hedef almaktan ziyade,

Washington'ın Orta Doğu'daki caydırıcılık politikasını yeniden tesis etmeye yönelik stratejik bir mesaj niteliği taşımaktadır. Son yıllarda İran, doğrudan askeri çatışmadan kaçınırken Irak, Suriye, Lübnan ve Yemen'deki vekil aktörler üzerinden bölgesel nüfuzunu genişletmeye çalıştı. Bu strateji, Tahran'a düşük maliyetle baskı kurma imkânı sağlarken, ABD'nin doğrudan İran topraklarını hedef alma eşiğini de yükseltiyordu. Ancak son saldırılar, Washington'ın artık yalnızca vekil güçleri değil, İran'ın askeri altyapısını da doğrudan hedef almaya daha istekli olduğunu gösteriyor. Bu durum, taraflar arasındaki caydırıcılık dengesinin yeniden şekillendiğine işaret ediyor. Bununla birlikte, operasyonun bölgesel güvenlik üzerindeki etkileri de göz ardı edilmemelidir. Ürdün, Irak ve Körfez ülkelerinde bulunan Amerikan üsleri, İran ile ABD arasındaki gerilimin en hassas temas noktaları hâline gelmiş durumda. Çatışmanın bu coğrafyalara yayılması, yalnızca iki ülke arasındaki askeri rekabeti değil, aynı zamanda bölgedeki devletlerin güvenlik hesaplarını da doğrudan etkiliyor. Özellikle Körfez ülkeleri, bir yandan ABD'nin güvenlik şemsiyesinden faydalanırken diğer yandan İran ile doğrudan bir çatışmanın kendi ekonomik ve siyasi istikrarlarını tehdit edeceğinin farkında. Gerilimin bir diğer önemli boyutu ise küresel enerji güvenliği. Hürmüz Boğazı üzerinden dünya petrol ticaretinin önemli bir bölümü gerçekleştiriliyor. İran ile ABD arasında yaşanacak her yeni askeri tırmanış, enerji arzına ilişkin endişeleri artırarak petrol

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

fiyatlarında dalgalanmalara neden olabiliyor. Bu nedenle yaşanan gelişmeler yalnızca Orta Doğu'nun güvenlik mimarisini değil, küresel ekonomi ve uluslararası ticaret ağlarını da doğrudan ilgilendiriyor. Son saldırıların ardından enerji piyasalarında yaşanan hareketlilik, jeopolitik risklerin ekonomik sonuçlarını bir kez daha ortaya koydu. Öte yandan, son operasyonlar diplomatik çözüm ihtimalini daha da zorlaştırıyor. Karşılıklı misillemeler kısa vadede taraflara askeri üstünlük veya caydırıcılık sağlayabilir; ancak uzun vadede yanlış hesaplama riskini artırıyor. Özellikle vekil grupların sürece dâhil olması, çatışmanın kontrol edilmesini güçleştirebilir ve bölgesel krizi çok aktörlü bir güvenlik sorununa dönüştürebilir.

Sonuç olarak ABD'nin İran'a yönelik son hava saldırıları, yalnızca bir misilleme operasyonu olarak değerlendirilmemelidir. Bu operasyon, Washington'ın Orta Doğu'da askeri caydırıcılığı yeniden güçlendirme ve İran'ın bölgesel hareket alanını sınırlandırma stratejisinin bir parçası olarak okunmalıdır. Ancak askeri baskının tek başına kalıcı istikrar üretmesi beklenmemelidir. Diplomatik kanalların giderek daraldığı mevcut ortamda her yeni saldırı, tarafları daha geniş çaplı ve öngörülemez bir bölgesel çatışmaya bir adım daha yaklaştırma potansiyeli taşımaktadır.

Orta Doğu'da Yeni Bir Sayfa: Guterres'ten Şam'da Tarihi Çağrı, Suriye'ye Yaptırımların Kaldırılması İsteği ve Bölgesel Dengeler

Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri António Guterres'in 26 Temmuz 2026 tarihinde Şam'a gerçekleştirdiği iki günlük ziyaret ve ardından yaptığı açıklamalar, Suriye'nin yeniden inşası, uluslararası sisteme yeniden entegrasyonu ve bölgesel istikrar açısından kritik bir dönüm noktası olarak değerlendirilmektedir. Beşşar Esed rejiminin devrilmesinin ardından 2009'dan bu yana Şam'ı ziyaret eden ilk BM Genel Sekreteri olan Guterres'in temaslari, Suriye'nin yalnızca uzun yıllar süren savaşın ardından ortaya çıkan insani kriz bağlamında değil, aynı zamanda yeni bir siyasi ve ekonomik düzenin inşa edildiği geçiş süreci içerisinde ele alınması gerektiğine işaret etmektedir. Guterres'in eski rejim döneminde Suriye'ye uygulanan uluslararası yaptırımların ve ekonomik kısıtlamaların kaldırılması yönündeki çağrısı, ülkenin yeniden yapılanmasının önündeki en önemli ekonomik engellerden birinin aşılması gerektiğine yönelik güçlü bir mesaj niteliğindedir.

Guterres'in Şam temaları sırasında Suriye Devlet Başkanı Ahmed el-Şaraa ve yeni yönetimin yetkilileriyle görüşmesinin yanı sıra, eski rejimin ağır hak ihlalleriyle özdeşleşen Sednaya Hapishanesi'ni ziyaret etmesi, ziyaretin yalnızca diplomatik değil, aynı zamanda insani ve hukuki bir boyut taşıdığını göstermektedir. BM Genel Sekreteri, Batılı ülkeler ve Avrupa Birliği tarafından yaptırımların gevşetilmesi yönünde atılan adımları olumlu karşılarken, Suriye ekonomisinin sürdürülebilir biçimde toparlanabilmesi için geride kalan kısıtlamaların tamamen kaldırılması gerektiğini vurgulamıştır. Yıllar süren savaşın ardından altyapısı büyük ölçüde tahrip olan Suriye'nin yeniden inşasının yüz milyarlarca dolarlık bir finansman gerektirmesi, uluslararası finans sistemine erişimin önemini artırmaktadır. Bu nedenle yaptırımların kaldırılması yalnızca ekonomik bir mesele değil; ülkenin sağlık, eğitim, enerji ve temel altyapı hizmetlerinin yeniden işler hâle getirilmesi açısından stratejik bir gerekliliktir. Suriye'nin ekonomik olarak yeniden ayağa kaldırılması, aynı zamanda siyasi geçiş sürecinin kalıcılığı açısından da önem taşımaktadır. Guterres'in kapsayıcı bir anayasal düzen, özgür ve adil seçimler ile geçiş dönemi adalet mekanizmalarının oluşturulmasına yönelik vurgusu, yeni yönetimin uluslararası meşruiyetinin yalnızca diplomatik tanınma üzerinden değil, kapsayıcı siyasi kurumların inşası üzerinden şekilleneceğini göstermektedir. Özellikle eski rejim dönemindeki hak ihlallerinin araştırılması ve mağdurların adalete erişiminin sağlanması, toplumsal barışın tesis edilmesi bakımından kritik

bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Bu çerçevede Suriye'nin yeniden inşası, yalnızca fiziki altyapının onarılması değil, aynı zamanda hukuki, siyasi ve kurumsal bir yeniden yapılanma süreci olarak değerlendirilmelidir. Bölgesel güvenlik açısından ise Suriye'nin toprak bütünlüğü ve egemenliği üzerindeki dış müdahaleler önemli bir sorun olmaya devam etmektedir. Guterres'in Suriye'nin egemenliğine yönelik ihlallere ilişkin açıklamaları ve özellikle İsrail'in Suriye topraklarındaki askerî faaliyetlerine yönelik eleştirileri, yeni dönemde ülkenin egemenliğinin korunmasının BM gündeminde temel bir yer tuttuğunu göstermektedir. Suriye'de siyasi geçişin devam ettiği bir ortamda dış askerî müdahalelerin sürmesi, yeni yönetimin ülke genelinde otorite tesis etmesini zorlaştırabileceği gibi, bölgesel gerilimlerin yeniden tırmanmasına da neden olabilir. Bu nedenle Suriye'nin toprak bütünlüğünün korunması, yalnızca Şam yönetiminin değil, Türkiye dâhil komşu ülkelerin güvenliği açısından da son derece kritiktir. Suriye'ye yönelik yaptırımların kaldırılması ve uluslararası ekonomik desteğin artırılması yönündeki çağrı, Ankara'nın bölgesel çıkarlarıyla büyük ölçüde örtüşmektedir. Suriye ekonomisinin yeniden canlanması ve temel hizmetlerin işler hâle gelmesi, Türkiye'de bulunan Suriyeli sığınmacıların güvenli, gönüllü ve onurlu geri dönüşleri için gerekli koşulların oluşmasına katkı sağlayabilir. Aynı zamanda Suriye'nin ekonomik olarak istikrara kavuşması, Türkiye ile Suriye arasındaki ticaretin yeniden

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

gelişmesi,kara yolu bağlantılarının güçlendirilmesi ve Türkiye üzerinden Körfez ülkelerine uzanan ticaret koridorlarının canlandırılması açısından yeni fırsatlar yaratabilir.Türk müteahhitlik ve lojistik sektörlerinin Suriye'nin yeniden imarında aktif rol üstlenmesi de Ankara açısından ekonomik ve stratejik kazanımlar sağlayabilecek bir alan oluşturmaktadır.Bununlabirlikte Türkiye açısından en önemli başlıklardan biri, Suriye'nin toprak bütünlüğünün korunması ve ülkenin kuzeyindeki güvenlik sorunlarının kalıcı olarak çözülmesidir. Şam yönetiminin ülke genelinde merkezi otoriteyi güçlendirmesi, sınır hattındaki yasa dışı silahlı yapıların etkinliğinin azaltılması ve terör örgütlerinin hareket alanının kısıtlanması, Türkiye'nin güvenlik öncelikleri açısından belirleyici olacaktır. Bu nedenle Suriye'nin uluslararası sisteme yeniden entegre edilmesi, ekonomik yaptırımların lağvedilmesi ve siyasi geçişin desteklenmesi, Ankara açısından yalnızca insani veya ekonomik bir mesele değil, aynı zamanda uzun vadeli bir bölgesel güvenlik stratejisinin parçasıdır.

Şanghay İşbirliği Örgütü Medya Forumu: Bilgi Diplomasisinde Yeni Bir Dönem

Geçtiğimiz günlerde Şanghay İşbirliği Örgütü tarafından,oluşumun üye, gözlemci ve diyalog ortağı ülkeleri ile medya kuruluşlarının bir araya getirildiği "Şanghay İşbirliği ÖrgütüMedya ve Analiz Merkezleri Forumu", Kırgızistan'ın dönem başkanlığı kapsamında Bişkek'te gerçekleştirildi.Kırgızistan'ın Kabar Ulusal Haber Ajansı ile Çin'in XinhuaHaber Ajansı tarafından ortaklaşa düzenlenen ve yaklaşık 250 temsilcinin katıldığı bu forumda açılış konuşmalarında özellikle teknolojik gelişmelerin gazeteciliğin rolünü daha da önemli hâle getirdiği, dezenformasyon ve siber tehditlerin arttığı bir dönemde gerçeklere dayalı haberciliğin uluslararası güven açısından kritik olduğu gibi önemli başlıklar vurgulandı. Şanghay İşbirliği Örgütü Sekreteryası ise bu forumun medya kuruluşları ve düşünce kuruluşları arasındaki diyalogu güçlendirdiğini, profesyonel iş birliğini teşvik ettiğini ve "çok kutuplu uluslararası bilgi alanının" geliştirilmesine katkı sağlamayı amaçladığını ayrıca belirtti.Bu gelişme, Şanghay İşbirliği Örgütü'nün son yıllarda geçirdiği kurumsal dönüşümün bir yansıması olarak da değerlendirilebilir. Bahsi geçen örgütün temelleri 1996 yılında Çin, Rusya, Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan tarafından kurulan Şanghay Beşlisi'ne dayanmaktadır. Sürecin en başında sınır güvenliğini güçlendirmek ve askeri güven artırıcı önlemler geliştirmek amacıyla oluşturulan bu yapı, 2001 yılında Özbekistan'ın katılımıyla resmen Şanghay İşbirliği Örgütü'ne dönüşmüş ve terörizm, ayrılıkçılık ve aşırıcılıkla mücadele gibi uluslararası ölçekte önem taşıyan

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

mesleleri temel öncelikleri arasına alınmıştır. Zaman içerisinde ise örgüt yalnızca güvenlik eksenli bir platform olmaktan çıkarak ekonomik iş birliği, ulaştırma, enerji, dijitalleşme ve kültürel etkileşim gibi alanlarda da faaliyet göstermeye başlamıştır. Hindistan, Pakistan, İran ve son olarak Belarus'un tam üyeliğiyle genişleyen örgütün, bugün Avrasya'nın en kapsamlı bölgesel örgütlerinden biri konumunda olduğunu söyleyebiliriz.

Bu bağlamda Bişkek'te düzenlenen forum, sadece medya temsilcilerini buluşturan teknik bir etkinlik olarak görülmemelidir. Forumda öne çıkan "çok kutuplu uluslararası bilgi alanı", "dezenformasyonla mücadele" ve "gerçeklere dayalı habercilik" söylemleri, küresel bilgi akışının giderek jeopolitik rekabetin bir parçası hâline geldiği günümüzde Şanghay İşbirliği Örgütü'nün uluslararası iletişim alanında daha etkin bir rol üstlenme arayışını ortaya koyduğunu söyleyebiliriz. Bu nedenle gerçekleştirilen bu forum, örgütün güvenlik odaklı kimliğini korumaya çalışırken aynı zamanda medya diplomasisi ve stratejik iletişim alanlarında da kurumsal kapasitesini genişletmeye yönelik uzun vadeli hedeflerinin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Kültürel Jeopolitikte Yumuşak Güç Hamlesi: Türkiye'nin UNESCO 2027 Liderliği

Dışişleri Bakanlığının 28 Temmuz 2026'da yaptığı açıklamaya göre; Güney Kore'nin Busan kentinde düzenlenen UNESCO Dünya Miras Komitesi 48. Oturumu'nda alınan kararla, organizasyonun 2027 yılındaki 49. Oturumu'na ev sahipliği yapma ve Komite Başkanlığını üstlenme görevi oy birliğiyle Türkiye'ye verilmiştir. 190'ı aşkın ülkeden temsilciyi ve yüzlerce uluslararası uzmanı bir araya getirecek olan bu dev organizasyon, Türkiye için yalnızca kültürel varlıkların tescillendiği bir zirve değil; aynı zamanda küresel diplomasideki yumuşak gücünü pekiştiren stratejik itici güç niteliğindedir. Sert güç dinamiklerinin ön planda olduğu bir dönemde elde edilen bu liderlik, Türkiye'nin çok taraflı diplomasideki fikir birliği tesis etme kapasitesini, bölgesel kültürel jeopolitikteki ağırlığını ve köklü mirasını küresel vitrine taşıma vizyonunu en üst düzeyde teyit etmektedir. Türkiye'nin UNESCO Dünya Miras Komitesi Başkanlığını üstlenecek olması, yalnızca geleneksel Batı kurumlarıyla ilişkilerini tazelemekle kalmayıp Küresel Güney coğrafyasıyla kurduğu diplomatik bağları da somut bir zemine taşımaktadır. Nitekim, hak ve temsil arayışının yoğun olduğu BM sisteminde Afrika, Latin Amerika ve Asya-Pasifik ülkeleri için kültürel mirasın korunması hayati bir temsil alanıdır. Türkiye, 190'ı aşkın ülkenin temsil edildiği bu platformda yönlendirici aktör konumuna gelerek, son dönem dış politikasında sıkça vurguladığı "kapsayıcı diplomasi" ve "çok taraflılık"

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

söylemlerini icraate dönüştürme fırsatı bulacaktır. Doğu ile Batı arasında köprü kurabilen bu liderlik pozisyonu, Türkiye'nin küresel ölçekte farklı aktörleri ortak paydada buluşturma kapasitesini sergileyerek, yükselen güçler nezdindeki diplomatik etki alanını ve meşruiyetini artırmaya muktedirdir. UNESCO Komite Başkanlığı, Türkiye'ye küresel ölçekteki diplomatik ağırlığının yanı sıra Balkanlar, Kafkasya, Orta Doğu ve Orta Asya'yı kapsayan geniş coğrafyada kültürel bir jeopolitik imkân alanı da sunmaktadır. Ortak tarihi ve medeniyet mirasını paylaştığı bu havzada aktif restorasyon, koruma ve kültürel varlıkların iadesi politikaları yürüten Ankara, bu yeni göreviyle bölgesel hamiliğini uluslararası kurumlar nezdinde pekiştirmektedir. Özellikle Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) vizyonu doğrultusunda İpek Yolu üzerindeki ortak mirasın korunması ve küresel listelere dahil edilmesi süreçlerinde Türkiye'nin alacağı etkin rol, Türk dünyasıyla yürütülen entegrasyonu derinleştirmektedir. Sonuç olarak, Türkiye'nin UNESCO 49. Oturumu'na ev sahipliği yapması, geleneksel diplomasi kanallarının ötesine geçen kapsamlı bir kamu diplomasisi hamlesidir. Birçok ülkeden temsilciyi, uluslararası basını ve uzmanları İstanbul'da bir araya getirecek olan bu dev organizasyon, Türkiye'nin küresel medya algısını "sert güç" odaklı kriz başlıklarından çıkararak zengin zihniyet, tarih ve koruma kültürü merkezli bir anlatıya taşımaktadır. Uluslararası kamuoyunda meşruiyetini pekiştiren, görünürlüğünü artıran ve doğrudan

temas imkânı sunan bu liderlik konumu, Türkiye'nin küresel ölçekteki yumuşak güç kapasitesini en üst düzeyde tahkim etmektedir. Küresel mirası diplomatik bir niteliğe dönüştüren bu tarihi fırsat, Ankara'nın 21. Yüzyıl dış politikasındaki yapıcı, kapsayıcı ve vizyoner aktör kimliğini küresel vitrinde kalıcı kılmaktadır.

Ali ez-Zeydi'nin Ankara Ziyareti Öncesinde Türkiye-Irak İlişkilerinin Gündemi

28 Temmuz 2026 tarihinde Ankara, Türkiye ve Irak ilişkilerinde yeni bir dönemin kapısını aralayacak çok kritik ve tarihi bir zirveye ev sahipliği yapmaya hazırlanmaktadır. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın resmi daveti üzerine gerçekleşecek bu üst düzey ziyaret kapsamında, Ankara-Bağdat hattındaki stratejik ortaklığın tüm boyutlarıyla masaya yatırılması ve iki ülke arasındaki bağların her alanda daha da derinleştirilmesi planlanmaktadır. Bölgesel ve küresel gelişmelerin hız kazandığı bu kritik dönemde gerçekleşecek görüşmelerde güvenlik koordinasyonunun en üst seviyeye çıkarılması, milyarlarca dolarlık ticaret hacminin

katlanması, enerji hatlarının güvenliği, ulaştırma koridorları ve su yönetimi gibi hayati ortak çıkar alanlarında çok radikal adımların atılması hedeflenmektedir. Bu tarihi buluşma, sadece iki komşu ülkenin geleceğini şekillendirmekle kalmayıp, aynı zamanda tüm Orta Doğu coğrafyasındaki jeopolitik dengeleri de derinden etkileyebilme potansiyeli taşımaktadır. Ankara'daki bu dev zirvenin en sıcak ve stratejik gündem maddelerinin başında, iki ülkenin kalkınma ve güvenlik vizyonunu birleştiren devasa projeler ile köklü anlaşmalar yer almaktadır. Görüşmelerin ekonomik ayağında, Basra Körfezi'ndeki Faw Limanı'nı Türkiye üzerinden kesintisiz bir hatla Avrupa'ya bağlayacak olan asrın projesi "Kalkınma Yolu" en ince detaylarına kadar ele alınacaktır. Enerji arz güvenliği kapsamında ise Türkiye-Irak petrol anlaşmasının yenilenmesi, doğal gaz ve elektrik alanlarındaki entegrasyon projelerinin ilerletilmesi ile Fırat ve Dicle nehirlerinin ortak ve sürdürülebilir yönetimine yönelik iş birliği mekanizmaları görüşmelerin temel gündem maddeleri arasında yer alacaktır. Güvenlik tarafında ise Türkiye, terör örgütü PKK'ya karşı mevcut iş birliğinin kararlılıkla sürdürülmesini ve savunma sanayii alanında ortak ve yeni adımların atılmasını beklemektedir. Tüm bu stratejik, ekonomik ve ticari ortaklığı resmileştirmek adına da liderlerin huzurunda çok sayıda yeni mutabakat zaptının imzalanması planlanmaktadır. Türkiye açısından stratejik

önem taşıyan bu ziyaretin merkezindeki isim, Mayıs 2026'da Irak'ta yaşanan hükümet değişikliği sonrasında başbakanlık görevine gelen Ali ez-Zeydi'dir. Irak Temsilciler Meclisi'nde 14 Mayıs 2026 tarihinde güvenoyu alan Zeydi, 16 Mayıs 2026'da düzenlenen resmî devir teslim töreniyle görevi Muhammed Şiya es-Sudani'den devralarak resmen başbakanlık görevine başlamıştır. Göreve başlamasının ardından yaptığı ilk açıklamalarda Zeydi, hükümet programının temel önceliklerini kapsamlı ekonomik ve mali reformlar olarak belirlemiştir. Bu kapsamda Irak ekonomisinin petrol gelirlerine olan yapısal bağımlılığının azaltılması, sanayi, tarım ve turizm sektörlerinin geliştirilmesi, yatırım ortamının iyileştirilmesi ve genç işsizliğinin azaltılması hedeflerini ön plana çıkarmıştır. Bunun yanı sıra yolsuzlukla mücadele, kamu yönetiminde şeffaflığın artırılması, eğitim ve sağlık sistemlerinde reformların hayata geçirilmesi ile elektrik, su, ulaştırma ve konut gibi temel kamu hizmetlerinin iyileştirilmesi hükümet programının temel unsurları arasında yer almıştır. Dış politika perspektifinde ise Zeydi yönetimi, Irak'ın egemenliğini, toprak bütünlüğünü ve ulusal güvenliğini merkeze alan, aynı zamanda bölgesel aktörler arasında denge kurmayı amaçlayan çok yönlü bir diplomasi anlayışı benimsemiştir. Bu çerçevede Ankara ziyareti, yalnızca ikili ilişkiler açısından değil, Irak'ın yeni dış politika yöneliminin önemli göstergelerinden

biri olarak değerlendirilmektedir. Nitekim göreve başlamasının ardından ilk resmi ziyaretlerini sırasıyla Amerika Birleşik Devletleri ve İran'a gerçekleştiren Zeydi'nin Türkiye ziyareti, Bağdat yönetiminin farklı güç merkezleriyle dengeli ilişkiler geliştirme stratejisinin üçüncü önemli ayağını oluşturmaktadır. Bu bağlamda Ankara'da gerçekleştirilecek temaların, Türkiye-Irak ilişkilerinin güvenlik, enerji, ticaret ve ulaştırma alanlarında derinleştirilmesine katkı sağlamasının yanı sıra Irak hükümetinin ekonomik kalkınma ve bölgesel istikrar hedeflerine yönelik somut iş birliği mekanizmalarının geliştirilmesine de zemin hazırlaması beklenmektedir.

Şam'da 17 Yıl Sonra Tarihi Zirve: BM'nin Suriye İnisiyatifi ve Orta Doğu'da Güvenlik Mimarisi

Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri António Guterres, 2009 yılından bu yana Şam'ı ziyaret eden ilk BM Genel Sekreteri olarak önemli bir diplomatik temas gerçekleştirmiştir. Şam'daki görüşmeleri kapsamında Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad ve Dışişleri Bakanı Bessam el Sabbah ile bir araya gelen Guterres, uluslararası topluma

Suriye'nin yeniden imarı, insani yardımların sürdürülebilirliği ve siyasi çözüm sürecinin ilerletilmesi için destek çağrısında bulunmuştur. Görüşmelerde, 2254 sayılı BM Güvenlik Konseyi Kararı çerçevesinde anayasa sürecinin yeniden canlandırılması, mültecilerin güvenli ve gönüllü geri dönüşü ile İsrail'in Suriye topraklarına yönelik hava saldırıları ve sınır ihlalleri öne çıkan başlıklar olmuştur. Dışişleri Bakanı Bessamel-Sabbah ise İsrail'in Suriye topraklarına yönelik askeri faaliyetlerinin yalnızca ülkesinin güvenliğini değil, bölgesel istikrarı da olumsuz etkilediğini belirterek BM'nin daha etkin bir rol üstlenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Guterres'in 17 yıl sonra Şam'a gerçekleştirdiği ziyaret, BM'nin Suriye dosyasında daha görünür bir diplomatik rol üstlenmeye çalıştığını göstermektedir. Görüşmelerde insani yardımların devamı ve yaptırımların insani etkilerinin azaltılması yönündeki mesajlar, siyasi çözüm arayışlarının yeniden hareketlendirilmesi isteğini yansıtmaktadır. Şam yönetimi açısından bu temas, son yıllarda Arap ülkeleriyle yeniden gelişen ilişkilerin ardından uluslararası kuruluşlarla diyalogun güçlenmesi bakımından önem taşımaktadır. Öte yandan İsrail ile yaşanan güvenlik geriliminin BM gündemine taşınması, Suriye'nin bu konuda uluslararası desteği artırma arayışının bir parçası olarak değerlendirilebilir. Önümüzdeki dönemde bu temasların en önemli sonuçlarından biri, yeniden imar ve insani yardım projelerine yönelik uluslararası iş birliğinin genişlemesi

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

olabilir. Türkiye, Ürdün ve Lübnan gibi uzun yıllardır yoğun sığınmacı nüfusuna ev sahipliği yapan ülkeler açısından, güvenli geri dönüş şartlarının oluşturulması yönünde BM'nin daha aktif rol üstlenmesi dikkat çekmektedir. Bunun yanında, Suriye sahasında etkili olan Türkiye, Rusya, İran ve Körfez ülkeleri gibi aktörlerle BM arasındaki temasların artması, farklı diplomatik kanalların aynı çatı altında buluşmasına katkı sağlayabilir. Bu durum, bölgedeki güvenlik risklerinin yönetilmesi açısından sınırlı da olsa olumlu bir zemin oluşturabilir. Sonuç olarak, Guterres'in Şam ziyareti, uzun süredir askeri gelişmeler üzerinden şekillenen Suriye gündeminde diplomasinin yeniden öne çıkmaya başladığını göstermektedir. Bu ziyaretin kısa vadede kapsamlı bir çözüm üretmesi beklenmemekle birlikte, BM'nin siyasi sürece yeniden ağırlık verme çabasını ortaya koyması bakımından önem taşımaktadır. Aynı zamanda Suriye'nin yeniden uluslararası diplomatik gündemde daha görünür hâle gelmesine katkı sağlayabilecek bu temaslar, bölgedeki güvenlik sorunlarının diyalog yoluyla ele alınmasına yönelik yeni bir fırsat olarak değerlendirilebilir.

Washington-Riyad Nükleer Pazarlık: Trump'ın İbrahim Anlaşmaları Şartı

ABD Başkanı Donald Trump, Suudi Arabistan ile yürütülen sivil nükleer iş birliği ve güvenlik anlaşması görüşmelerinde yeni bir şart ortaya koymuştur. Washington, Riyad'a sivil nükleer teknoloji transferi ve uranyum zenginleştirme altyapısına destek verilmesini içeren kapsamlı paketin ilerleyebilmesi için Suudi Arabistan'ın İsrail ile ilişkileri normalleştirmesini ve İbrahim Anlaşmaları'na resmen katılmasını istemektedir. Buna karşılık Riyad yönetimi, sivil nükleer programını geliştirebilmek için ABD'den teknoloji desteğinin yanı sıra kapsamlı bir güvenlik anlaşması ve F-35 gibi ileri savunma sistemlerine erişim talep etmektedir. Böylece nükleer enerji, güvenlik ve diplomatik normalleşme aynı müzakere paketinin parçaları hâline gelmiştir. Bu yaklaşım, ABD'nin yalnızca ikili ilişkileri değil, Orta Doğu'daki güç dengelerini de yeniden şekillendirme isteğini yansıtmaktadır. Washington, bir yandan İsrail'in bölgesel normalleşme sürecini genişletmeyi hedeflerken, diğer yandan Çin ve Rusya'nın Körfez'de artan etkisini sınırlandırmaya çalışmaktadır. Suudi Arabistan açısından ise sivil nükleer enerji programı, sadece Vizyon 2030 hedefleri kapsamında enerji kaynaklarını çeşitlendirecek ekonomik bir yatırım değildir. İran'ın nükleer kapasitesinin bölgesel dengeleri etkilediği mevcut ortamda bu program, güvenlik ve caydırıcılık açısından da önem taşımaktadır. Buna karşılık İsrail ile normalleşmenin Filistin meselesinde somut ilerleme sağlanmadan gerçekleşmesi, hem Suudi kamuoyunda hem de Arap dünyasında ciddi tartışmalara yol açabilecek bir adım olarak görülmektedir.

Bu nedenle Veliaht

Prens Muhammed bin Selman yönetiminin, ABD ile ilişkilerini korurken bölgesel ve iç siyasi dengeleri de gözetken dikkatli bir politika izlemesi beklenmektedir. Önümüzdeki süreçte müzakerelerin seyri büyük ölçüde tarafların ne kadar esnek davranacağına bağlı olacaktır. Riyad'ın, Washington'ın taleplerini doğrudan reddetmek yerine Filistin meselesinde belirli şartların yerine getirilmesini ön plana çıkararak süreci zamana yaymaya çalışması olası görünmektedir. Aynı zamanda Çin gibi alternatif ortaklarla yürütülebilecek olası nükleer iş birliği ihtimali de Suudi Arabistan'ın müzakere gücünü artıracak bir unsur olarak değerlendirilebilir. İsrail açısından ise Suudi Arabistan'ın İbrahim Anlaşmaları'na katılması, son yıllarda yürütülen normalleşme sürecinin en önemli halkası olacaktır. Ancak mevcut İsrail hükümetinin Filistin konusunda taviz vermeye sıcak bakmaması, bu sürecin önündeki temel engellerden biri olmaya devam etmektedir. Böyle bir anlaşmanın hayata geçirilmesi ayrıca İran tarafından bölgesel güç dengelerini değiştirecek bir gelişme olarak değerlendirilebilir. Bunun yanında Türkiye ve Mısır gibi bölgesel aktörlerin de ortaya çıkabilecek yeni güvenlik ve enerji denklemine göre pozisyonlarını yeniden gözden geçirmesi beklenebilir. Sonuç olarak, Washington ile Riyad arasında yürütülen nükleer müzakereler yalnızca enerji alanındaki teknik bir iş birliği arayışı değildir. Süreç; güvenlik, diplomasi ve bölgesel güç dengelerini aynı çerçevede ele alan daha geniş kapsamlı bir pazarlığın parçası niteliğindedir. Müzakerelerin nasıl sonuçlanacağı,

sadece ABD-Suudi Arabistan ilişkilerini değil; İsrail'in bölgesel konumunu, Körfez'in güvenlik yapısını ve Orta Doğu'daki jeopolitik dengeleri de doğrudan etkileme potansiyeline sahiptir.